

DET KONGELIGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Landbruksdirektoratet
Postboks 1450 Vika
0116 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/213-16

10. februar 2022

Fastsettelsesbrev - midlertidig forskrift om støtte som følge av ekstraordinære utgifter til elektrisk kraft for jordbruks- og veksthusnæringen

1. Innledning

Olje- og energidepartementet har i dag fastsatt midlertidig forskrift om støtte som følge av ekstraordinære utgifter til elektrisk kraft for jordbruks- og veksthusnæringen vinteren 2021/2022 (vedlagt). Forskriften gir Landbruksdirektoratet adgang til å utbetale strømstøtte til veksthus- og jordbruksforetak som følge av ekstraordinære strømutfgifter. I forbindelse med fastsettelsen av forskriften vil departementet i det videre redegjøre for høringsutkastet, innspillene som ble mottatt i høringen av forskriften, og departementets vurderinger av disse.

2. Bakgrunn

Mot slutten av 2021 var strømprisene svært høye. På bakgrunn av dette fastsatte Stortinget midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdningene (strømstøndsloven). Det sentrale formålet var å etablere en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter, jf. § 1. Etter strømstøndsloven § 4 er Olje- og energidepartementet gitt hjemmel til å kunne gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad og om utvidelse av ordningen til nettkunder som driver landbruksvirksomhet. I Prop. 44 L (2021-2022) kapittel 3.2.3 ble det signalisert at regjeringen ville fremme egne bestemmelser om hvordan landbruket skulle inkluderes i strømstøndsordningen.

I Prop. 56 S Endringer i statsbudsjettet 2022 under Landbruks- og matdepartementet har regjeringen foreslått å innføre en midlertidig strømstøndsordning for jordbruks- og veksthusnæringen som følge av ekstraordinære strømutfgifter vinteren 2021/2022. Som det vises til i proposisjonen, ble det forutsatt at det skulle utarbeides en forskrift som fastsetter de

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Hans Edvin
Flugund

nærmere vilkår for utbetalinger i samsvar med ordningen. For å sørge for mulighet for rask ikrafttredelse ble et utkast til forskrift ble sendt på høring den 1. februar med frist for å gi høringsuttalelse den 7. februar 2022. Det ble tatt forbehold om Stortingets samtykke til å bevilge de nødvendige midler til ordningen. Det vises ellers til omtalen i Prop. 56 S.

3. Nærmere om høringen

Departementets forslag ble sendt på høring 1. februar 2022 til Landbruksdirektoratet, Statsforvalterne og de sentrale interesseorganisasjonene, med høringsfrist 7. februar 2022. Ved høringsfristens utløp var det kommet inn seks hørings svar.

Statsforvalteren i Rogaland viser i hovedsak til jordbruksforetak som produserer sau/lam, melk og fjørfeprodukt forbruker mye elektrisk til drift og oppvarming. Dette tilsier at forbrukstaket på 20 000 kWt er satt for lavt. Det foreslås at det i stedet ikke settes et forbrukstak, alternativt at det settes til 30 000 kWt. Når det gjelder veksthus, vises det til at for den største gruppen av veksthusforetak utgjør strøm kun ca. 5 % av energibruken og resten kommer fra naturgass. Prisene for naturgass er tredoblet, og disse veksthusene har således har hatt en stor kostnadsøkning som ikke omfattes av strømstøtteordningen. Etter statsforvalterens syn bør ordningen forlenges til å gjelde for april måned, et synspunkt også *Gartnerforbundet* slutter seg til. Til sist ønskes det presisert i forskriftens § 2 at terskelverdien på 70 øre kWt gjelder for både jordbruks- og veksthusnæringen.

Norges Bondelag er i utgangspunktet positive til at støtteordningen avgrenses til å omfatte jordbruksvirksomhet som oppfyller vilkårene for å motta produksjonstilskudd eller avløsertilskudd, men at de har identifisert noen utfordringer med vilkåret som det bør gis dispensasjon for. For det første er det i mange samdrifter vanlig at deltagerens egne driftsbygninger brukes i samdriften. Dette skaper utfordringer for samdrifter, der selve samdriften søker om produksjonstilskudd. Siden disse foretakene da ikke eier driftsbygningene, vil de ikke heller omfattes av strømstøtteordningen, noe som vil stride mot formålet med støtteordningen. For det andre finnes noen samdrifter der driftsbygningen eies av deltagerne i et aksjeselskap eller eget deltagerlignet selskap, som leier ut bygningen til et driftsforetak. Siden eiendomsselskapet normalt bærer strømavgiftene, vil heller ikke disse samdriftene være omfattet av ordningen.

Videre opplyses det at pakkeri og lagre er en viktig del av primærleddet i grøntnæringen og at disse ofte eies av produsenter i fellesskap. Siden pakkeri og lagrene som oftest er organisert i egne foretak faller disse utenfor strømstøtteordningen, på grunn av at foretakene ikke oppfyller vilkårene for produksjons- eller avløsertilskudd. De ber om at det legges til rette for at ordningen også omfatter slike foretak. Videre ønskes presisert at strømstøtteordningen skal omfatte husholdninger på landbrukseiendommer med felles måler for husholdning og næring, slik det er forutsatt i Prop 56 S. Til sist minner de om tidligere brev til OED om at om lag 29 000 bruk ser ut til å falle mellom husholdningsordningen og landbruksordningen, og forutsetter at dette løses på en sikker og forutsigbar måte.

Gartnerhallen SA mener at grensen for strømstøtte bør settes til å omfatte strømavgifter over 50 øre kWt. Videre anføres at ordningen slik den er utformet ikke vil omfatte lagringsenheter

og pakkerier, og at disse utgjør en viktig del av produksjonskjeden til veksthusnæringen. Det gjøres gjeldende at det brukes betydelige mengder strøm for å opprettholde gode lagringsforhold, og at en undersøkelse blant 13 gulrotpakkerier viste at gjennomsnittlig strømforbruk lå på 50 000 kWt i desember. De mener derfor at lagringsenheter og pakkeri bør inkluderes i ordningen. *Gartnerforbundet, NHO Mat og Drikke* og *Nordgrønt SA* gir uttrykk for tilsvarende synspunkt. Videre ønsker de nærmere presisert hva som ligger i begrepet «faktiske strømkostnader» i høringsutkastet § 2, et synspunkt også *Gartnerforbundet* slutter seg til. Etter Gartnerhallens syn vil en tolkning som innebærer at det bare gis støtte for de dokumenterte faktiske strømkostnader per kWt, så vil ordningen svekkes betydelig. De mener individuelle tiltak for å redusere totalt strømforbruk, bruk av alternative energikilder, bruk av sikringsavtaler mv. bør inngå i beregningsgrunnlaget for strømstøtte. Både *Gartnerhallen SA, Gartnerforbundet, NHO Mat og Drikke, samt Nordgrønt SA* understreker betydningen av en rask og effektiv implementering av strømstøtteordningen.

4. Departementets vurdering

En rekke høringsinstanser har tatt til orde for at pakkeri- og lagerenheter bør inngå i ordningen for veksthus, at terskelverdien for strømstøtte bør settes til 50 øre kWt, at taket for jordbruksvirksomheter bør økes fra 20 000 kWt per måned, samt at ordningen bør strekkes ut i tid. Norges Bondelag mener også at ordningen bør utvides til også å omfatte eiere av landbrukseiendommer, der selve driften foregår gjennom et annet foretak.

Departementet vil innledningsvis nevne at de sentrale bestemmelser i strømstøttestloven og Stortingets behandling av regjeringens bevilgningsforslag i Prop. 56 S Endringer i statsbudsjettet 2022, vil sette de økonomiske rammene for utformingen av denne forskriften, medregnet hvilke foretak som skal omfattes av ordningen, forbrukstak, satser for utmåling og støtteordningens virkeområde i tid. Det understrekes at den midlertidige forskriften om strømstøtte som er fastsatt i dag gir den forvaltningsmessige oppfølgingen av strømstøtten innenfor disse overordnede rammene.

5. Nærmere om de enkelte bestemmelsene i forskriften

Til § 1 Forskriftens formål

Formålet med forskriften er å bidra til at norsk matproduksjon i jordbruket og norsk produksjon i veksthus opprettholdes ved å etablere en midlertidig ordning for støtte som følge av ekstraordinære utgifter til elektrisk kraft. Ordningen åpner for at jordbruksforetak og veksthusnæringen kan få støtte for ekstraordinære utgifter til elektrisk kraft, og på den måten avhjelpe de økonomiske konsekvensene av situasjonen.

Til § 2 Vilkår for støtte

Forskriften gjelder for jordbruket og veksthusnæringen i hele landet. Variasjoner i strømpris mellom de fem ulike prisområdene for strøm i Norge, vil likevel kunne føre til at støtte ikke gis til jordbruks- og veksthusprodusenter i enkelte deler av landet.

Ordningen skal gjelde for utgifter til elektrisk kraft i produksjonen for perioden desember 2021 til og med mars 2022, noe som er tilsvarende periode som for stønad til husholdninger

etter strømstøtneadsloven § 2. Dette betyr at siste støtte gis for strømfaktura for forbruk påløpt i mars 2022. Ordlyden «i produksjonen» skal ikke tolkes snevert, men forutsettes å omfatte alle strømkostnader tilknyttet produksjonen i veksthus, medregnet strømkostnader som påløper administrasjonsbygg. Det presiseres at strømutgifter tilknyttet andre deler av virksomheten enn produksjon, som eksempelvis pakkeri og lagring, faller utenfor.

Et vilkår for støtte er at foretaket oppfyller vilkårene for å motta produksjons- og avløsertilskudd etter forskrift av 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. At et foretak har mottatt strømstøtte er imidlertid ikke ensbetydende med at foretaket vil være berettiget produksjonstilskudd på et senere tidspunkt, og kan dermed ikke betraktes som en type bindende forhåndsuttalelse om dette.

Det er gitt en særlig bestemmelse for strømstøtte til veksthusnæringen. Med veksthus menes hus med vegger og tak av gjennomskinnelig materiale (og med klimaregulering), brukt til plantedyrking. Det er kun elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med typisk veksthusproduksjoner (produksjon av grønnsaker, frukt og bær, krydderurter og medisinske urter, blomster og prydplanter, planteskolevekster, medregnet skogplanter og ungplanter av blomster, prydplanter, frukt, bær og grønnsaker for utplanting på friland) som omfattes av ordningen. Det er ikke et krav om at de må oppfylle vilkårene for å motta produksjons- og avløsertilskudd, men de produserte varene skal omsettes i markedet. Dette vilkåret er satt for å avgrense ordningen mot foretak som driver veksthusproduksjon til egen bruk eller på hobbybasis.

For veksthus settes det som særlig vilkår at det bare gis dekning for de faktiske kostnadene som overstiger terskelverdien. Med faktiske utgifter menes det beløpet per kWt som fremkommer på fakturaen, som beregnes ut fra fakturabeløpet fordelt på antall forbrukt kWt for det enkelte målepunkt. Denne avgrensningen vil i praksis bety at foretak som har fastprisavtaler på ett eller flere målepunkt-ID under 70 øre per kWt, ikke vil få strømstøtte for disse målepunktene. Det understrekes at vilkåret er knyttet til det enkelte målepunkt-ID, og ikke som et gjennomsnitt av de ulike målepunktene.

Til § 3 Registrering og frister

Foretak som ønsker å motta strømstøtte må senest innen 15. mai 2022 registrere nødvendige opplysninger i skjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Det legges imidlertid opp til at støtten utbetales så snart foretakene har registrert de opplysninger som Landbruksdirektoratet trenger for å kunne beregne støtten, og for å kunne kontrollere om foretaket oppfyller vilkårene for å motta støtte etter forskriften. Fristen etter § 3 er således den ytre grense for når foretaket kan registrere opplysninger for å kunne motta strømstøtte før strømstøtneadsloven oppheves den 1. juli 2022.

Til § 4 Utmåling

Støtte etter forskriften beregnes etter samme utmålingsregel som i strømstøtneadsloven § 5 første til tredje ledd. For nærmere omtale av bestemmelsen vises til Prop. 44 L (2021-2022) og Prop. 50 L (2021-2022).

Landbruksdirektoratet skal beregne støttebeløp for foretak med rett til støtte på grunnlag av stønadssats fastsatt av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) og månedlig strømforbruk. Ved fastsettelse av månedlig strømforbruk benytter Landbruksdirektoratet forbruk fra aktuell strømmåler, som er registrert i Elhub. Elavgift og nettleie inngår ikke i beregningen. Det vil bli gitt et påslag til utmålt støtte for merverdiavgift. For jordbruksforetak fastsettes et forbrukstak per foretak på 20 000 kWh per måned. For veksthus er det ikke satt noen øvre tak for forbruk som omfattes av støtteordningen.

Til § 5 Administrasjon og klage

Ordningen administreres og forvaltes av Landbruksdirektoratet, som også vil føre nødvendig kontroll. Landbruksdirektoratet skal beregne støttebeløp og utbetale støtten, basert på stønadsgrunnlag og stønadssats fastsatt av Reguleringsmyndighetene for energi.

Landbruks- og matdepartementet vil være klageinstans for enkeltvedtak etter forskriften.

Til § 6 Dispensasjon

Det kan dispenseres fra forskriftens § 3 om registreringsfrist. Dispensasjon kan kun gis i «særlige tilfeller». Det legges opp til en høy terskel for å innvilge søknad om dispensasjon, og dette skal normalt bare gis dersom det oppstår helt uforutsette og alvorlige hindringer utenfor foretakets kontroll, typisk forhold som gjør det tilnærmet praktisk umulig for foretaket å kunne registrere seg innen fristen.

Til § 7 Innhenting av opplysninger

Det er gitt en særlig bestemmelse om Reguleringsmyndighetens adgang til å bidra med opplysninger som er nødvendige for at Landbruksdirektoratet skal kunne forvalte ordningen. Disse opplysningene kan både være knyttet til utmåling av støtten og til kontroll av om foretaket oppfyller vilkårene for strømstøtte.

Til § 8 Opplysningsplikt

Foretak som mottar støtte gjennom ordningen, har plikt til å gi alle opplysninger som Landbruksdirektoratet anser nødvendig for å kunne forvalte ordningen. Dette er nødvendig for at Landbruksdirektoratet skal kunne forvalte ordningen på en forsvarlig måte.

Til § 9 Tilbakebetaling og motregning

For å sikre ordningens legitimitet kan Landbruksdirektoratet fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av eventuelt uriktig utbetalte beløp. Uriktig utbetalt støtte kan også motregnes i senere utbetalinger.

Til § 10 Ikrafttredelse og opphevelse

Høringsinstansene har understreket et behov for en rask iverksettelse av ordningen. For å kunne forestå en rask utbetaling er Landbruksdirektoratet avhengig av å umiddelbart kunne starte arbeidet med registrering av opplysninger om målepunkt-ID mv. fra de aktuelle jordbruks- og veksthusvirksomheter. For å sikre rettsgrunnlaget knyttet til behandling av

personopplysninger er hoveddelen av forskriften ikraftsatt straks. Bestemmelsen om utbetaling i § 4 vil tre i kraft etter Stortingets behandling av Prop. 56 S.

Med hilsen

Nils Øyvind Bergset (e.f.)
avdelingsdirektør

Hans Edvin Flugund
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer